

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
ŽUPANIJA ZAPADNOHERCEGOVAČKA
GRAD LJUBUŠKI
GRADONAČELNIK

**DOKUMENT OKVIRNOG PRORAČUNA GRADA LJUBUŠKOG
ZA RAZDOBLJE 2022.-2024. GODINA**

Ljubuški, lipanj 2021.godine

SADRŽAJ

1. Uvod
2. Makroekonomske pretpostavke i prognoze
3. Ekonomski rast
4. Vanjskotrgovinska robna razmjena
5. Tržište rada
6. Inflacija u BiH
7. Srednjoročna fiskalna strategija
8. Prihodi proračuna Grada Ljubuškog
9. Rashodi proračuna Grada Ljubuškog

Na temelju članka 65. Zakona o organizaciji tijela uprave u Županiji Zapadnohercegovačkoj ("Narodne novine ŽZH", broj: 9/06 i 6/20) i članka 132. Statuta Grada Ljubuškog ("Službeni glasnik Grada Ljubuškog", broj: 6/19), a u skladu sa člancima 15., 16., 17. i 18. Zakona o proračunima u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj: 102/13, 9/14, 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16, 5/18, 11/19 i 99/19) i člankom 16. Zakona o proračunima u Županiji Zapadnohercegovačkoj ("Narodne novine ŽZH", broj: 30/20), Gradonačelnik donosi

DOKUMENT OKVIRNOG PRORAČUNA GRADA LJUBUŠKOG ZA RAZDOBLJE 2022.-2024. GODINA

I Uvod

U skladu sa Zakonom o proračunima u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj: 102/13, 9/14, 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16, 5/18, 11/19 i 99/19) i Zakonom o proračunima u Županiji Zapadnohercegovačkoj ("Narodne novine ŽZH", broj: 30/20) izrađen je Dokument okvirnog proračuna Grada Ljubuškog (u daljnjem tekstu: DOP) koji je dio pristupa Srednjoročnog okvira rashoda za 2022.-2024. godinu. Dokument okvirnog proračuna za razdoblje 2022.-2024. godina izlaže fiskalnu strategiju i proračunske planove za sljedeće tri godine i ima za cilj razviti bolji strateški temelj za pripremu proračuna, odnosno, DOP predstavlja preliminarni okvirni nacrt proračuna za 2022. godinu, te daje predviđanja za 2023.-2024. godinu.

Izrada Dokumenta okvirnog proračuna za razdoblje od tri godine je zakonska obaveza na svim razinama vlasti u Bosni i Hercegovini.

Trogodišnje planiranje proračuna je obveza svih korisnika proračunskih sredstava, a što je u skladu sa članom 17. Zakona o proračunima u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Služba za riznicu, računovodstvo i financije predlaže Gradonačelniku;

-usvajanje ovog dokumenta, što predstavlja prvu fazu u proračunskom procesu za promatrano razdoblje;

-odobravanje predložene ukupne gornje granice ukupnog proračuna za narednu godinu i okvirne iznose za naredne dvije godine.

II Makroekonomske pretpostavke i prognoze

Srednjoročna makroekonomska prognoza obuhvaća analizu makroekonomskih kretanja u Bosni i Hercegovini koje je izradila Direkcija za ekonomsko planiranje (DEP), makroekonomsku prognozu Federalnog zavoda za programiranje razvoja, Odjeljenja za makroekonomsku analizu Uprave za indirektno oporezivanje (OMA), podataka Agencije za statistiku, i ostalih relevantnih institucija. Osnovna pretpostavka projiciranog rasta u BiH se tiče ekonomskih kretanja u okruženju i to prije svega u smislu promjena izvozne tražnje, te inozemnog financiranja finalne potrošnje i investicija. Unutarnje pretpostavke podrazumijevaju uobičajenu razinu političke stabilnosti, uz postepeno poboljšanje poslovnog okruženja. Osnovni

scenarij podrazumijeva aranžman sa MMF-om koji bi pored direktnog utjecaja na proračune trebao otvoriti vrata drugih međunarodnih financijskih institucija u cilju financiranja povećanja javnih radova. S druge strane, uspješna realizacija tog aranžmana u velikoj mjeri ograničava planiran rast javne potrošnje i javnih rashoda uopće. Rast je također planiran uz pretpostavku odsustva elementarnih nepogoda u smislu poplava ili suša koje bi mogle značajno utjecati na poljoprivrednu proizvodnju, te proizvodnju električne energije. Konačno, projekcija podrazumijeva povećanje svjetskih cijena koje bi pored porasta cijena bh izvoza i uvoza trebalo zaustaviti deflaciju iz prethodnog razdoblja.

III Ekonomski rast

U ovom poglavlju će biti prikazane glavne makroekonomske pretpostavke na kojima se zasnivanju procjene unutar DOP-a. Podaci o trenutnoj ekonomskoj situaciji i trendovima preuzeti su od Direkcije za ekonomsko planiranje BiH- Sektor za ekonomska istraživanja (DEP) i Odjeljenja za makroekonomsku analizu Upravnog odbora Uprave za indirektno – neizravno oporezivanje (OMA).

Rizici za ostvarivanje navedenih projekcija se mogu klasificirati u dvije grupe, i to na vanjske i unutarnje, pri čemu su vanjski rizici dosta izvjesniji i utjecajniji na kretanje ekonomskog rasta u Bosni i Hercegovini. Pored činjenice da su raspoloživi izvještaji međunarodnih institucija najavljevali slabljenje ekonomske aktivnosti u eksternom okruženju, izbijanje globalne epidemije virusa Covid-2019 se nametnuo kao ultimativni primarni rizik po realizaciju ovih projekcija iz osnovnog scenarija. Kriterij za materijalizaciju navedenih projekcija makroekonomskih pokazatelja predstavlja prevladavanje novonastalih izazova u što kraćem roku. S druge strane, prijetnju realizaciji ovih projekcija predstavljaju i unutarnji izazovi odnosno unutarnji rizici u Bosni i Hercegovini. Unutarnje rizike predstavljaju složen sistem donošenja odluka i spor tempo provođenja ekonomskih reformi u zemlji. Što se tiče rizika u srednjem roku za razdoblje 2022.-2024. godina, oni se odnose na migraciju stanovništva iz Bosne i Hercegovine posebno mladog, obrazovanog i kvalificiranog kadra što bi moglo imati za rezultat smanjenje produktivnosti i sporijim rastom BDP-a od projektiranog.

Prema projekcijama DEP-a u BiH se očekuje nastavak trenda ekonomskog rasta nakon njegovog pada u 2020.godini. U DEP-u procjenjuju da bi realna stopa rasta BDP-a u 2021. trebala biti pozitivna i iznosi 2,3%. pod pretpostavkom očuvanja povoljnog eksternog okruženja, te implementacije strukturnih reformi u zemlji u 2022., 2023 i 2024 godini u DEP-u očekuju nastavak trenda ekonomskog rasta.

Indikator	Zvanični podaci	Projekcije				
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Nominalni BDP u mil KM	35.892	34.553	35.613	37.274	38.949	41.088
Nominalni rast u %	4,8	-3,7	3,1	4,7	4,5	5,5
BDP deflator (prethodna godina = 100)	101,8	100,4	100,7	101,5	101,2	101,8
Realni BDP u mil KM (prethodna godina = 100)	35.240	34.431	35.363	36.711	38.487	40.356
Realni rast u %	2,9	-4,1	2,3	3,1	3,3	3,6
Inflacija mjerena indeksom potrošačkih cijena u %	0,6	-1,0	0,7	1,0	1,1	1,2
Potrošnja u mil KM	33.334	32.636	33.508	34.686	35.935	37.584
Realni rast u %	2,3	-1,8	1,8	1,7	1,8	2,0
Vladina potrošnja u mil KM	6.862	7.061	7.202	7.433	7.656	7.870
Realni rast u %	0,9	2,5	1,3	0,7	0,5	0,3
Privatna potrošnja u mil KM	26.471	25.575	26.306	27.253	28.279	29.713
Realni rast u %	2,6	-2,9	2,0	2,0	2,2	2,4
Investicije (bruto) u stalna sredstva u mil KM	6.994	6.112	6.351	6.972	7.609	8.443
Realni rast u %	5,8	-10,8	2,7	8,7	7,7	9,0
Vladine investicije u mil KM	929	836	859	969	1.077	1.239
Realni rast u %	4,1	-8,3	1,2	10,8	9,0	11,7
Privatne investicije u mil KM	6.064	5.276	5.492	6.003	6.531	7.204
Realni rast u %	6,1	-11,2	3,0	8,3	7,5	8,6
Uvoz u mil KM	19.482	16.622	17.421	18.627	20.143	21.958
Nominalni rast u %	1,7	-14,7	4,8	6,9	8,1	9,0
Realni rast u %	1,3	-11,4	3,0	4,5	5,1	5,3
Izvoz u mil KM	14.286	11.647	12.386	13.459	14.716	16.175
Nominalni rast u %	0,5	-18,5	6,3	8,7	9,3	9,9
Realni rast u %	0,4	-16,5	4,7	6,0	7,1	7,4
Nacionalna bruto štednja u % BDP-a	18,5	15,8	15,9	16,5	17,0	17,6
Bilans tekućeg računa u mil KM	-1.087	-1.090	-1.332	-1.457	-1.764	-2.075
Rast u %	-1,2	29,3	3,5	7,4	13,4	15,2
Bilans tekućeg računa u % BDP-a	-3,1	-4,1	-4,2	-4,3	-4,6	-5,1

Izvor: Direkcija za ekonomsko planiranje (DEP) ožujak 2021. godine

Početak 2021. godine karakterizira dodatno kompliciranje međunarodnih ekonomskih prilika i nastavak epidemije virusa Covid-19 što će imati veoma negativne implikacije na privredna kretanja u svijetu, regiji i u konačnici u samoj Bosni i Hercegovini. Intezitet i dužina trajanja novonastalih okolnosti u suštini će odrediti kretanje ekonomskog rasta kako kratkoročno tako i u srednjem roku. Unatoč neizvjesnosti o dužini trajanja i kvantifikaciji posljedica epidemije

Covid-19 na svjetsku privredu nema nikakve sumnje da će ekonomske posljedice biti izrazito negativne. Sasvim je izvjesno da će širenje ovog virusa prvenstveno dovesti do usporavanja svjetske trgovine, a uzročno i ostalih komponenti ekonomskog rasta kao što su investicije i privatna potrošnja. U skladu sa usporavanjem ukupne privredne aktivnosti u zemlji uslijed izbijanja epidemije virusa Covid-19 tijekom 2021. godine očekuje se i pad privatne potrošnje u odnosu na prošlu godinu. Glavnu determinantu ovog smanjenja privatne potrošnje predstavljaju već izvjestan pad broja zaposlenih, smanjenja plaća i doznaka građana što će znatno oslabiti raspoloživi dohodak građana. S druge strane, tijekom trajanja epidemije očekuje se pojačani angažman institucija u okviru borbe za zaštitu javnog zdravlja kao i saniranje ekonomskih posljedica Covid-19. U skladu s tim, tijekom 2021. godine očekuje se nešto jači rast javne potrošnje, tako da bi ova kategorija imala pozitivan doprinos ekonomskom rastu.

Ključno uporište za kretanje makroekonomskih parametara u Bosni i Hercegovini u razdoblju 2022.-2024. godina predstavlja poboljšanje eksternog okruženja. Projekcije DEP-a za ovo srednjoročno vremensko razdoblje zasnovane su na pretpostavci da je epidemija virusa kratkotrajna pojava, odnosno da će biti prevladana u drugoj polovini 2021. godine.

Preduvjet realizacije navedenih projekcija predstavlja prevladavanje novonastalih okolnosti u kratkom roku, poboljšanje međunarodnog ekonomskog okruženja kako i implementacija strukturnih reformi u zemlji kako bi se ojačao doprinos internih dinamika u ekonomskom rastu Bosne i Hercegovine. Pretpostavlja se da bi ključni oslonac ekonomskog rasta tijekom ovog razdoblja trebala predstavljati domaća potražnja. Naime, povećanje ukupne ekonomske aktivnosti u zemlji uz očekivano povećanje industrijske proizvodnje i građevinskih radova praćeno povećanjem broja zaposlenih i prihoda od izvoza trebalo bi rezultirati povećanjem raspoloživog dohotka građana, a samim tim i povećanjem privatne potrošnje koja će kao i prethodnih godina predstavljati ključni oslonac ekonomskog rasta. U ovom vremenskom razdoblju očekuje se da bi mjerama fiskalne politike dio sredstava uštede na temelju tekuće potrošnje trebao biti usmjeren u svrhu jačanja investicijske potrošnje u BiH. Samim tim, uz poboljšanje poslovnog ambijenta, investicije bi za razliku od prethodnih godina mogle imati značajniji rast, a samim tim i veći doprinos u očekivanom rastu BDP-a. Javne investicije će predstavljati važnu ulogu za stimuliranje ekonomskog rasta u srednjem roku. Projekti u okviru izgradnje putne infrastrukture i energetske projekti, kao i raspoloživost sredstava kod međunarodnih financijskih institucija bi uz adekvatnu i pravovremenu implementaciju istih mogli rezultirati godišnjim povećanjem javnih investicija od preko 10%.

Da bi Grad Ljubuški nastavio ekonomski rast potrebno je prilagoditi svoje aktivnosti aktivnostima viših razina vlasti, te da se odluke donose u namjeri da stvori što bolje okruženje kako bi se poslovanja pravnih i fizičkih osoba mogla nastaviti prema njihovim srednjoročnim planovima. Potrebno je osigurati poticaje za rast zapošljavanja i smanjenje siromaštva, pravilno usmjeriti javnu potrošnju, povećati ulaganja u infrastrukturu i sl.

IV Vanjskotrgovinska robna razmjena

Općepoznata činjenica je da Bosna i Hercegovina u vanjskotrgovinskom smislu prilično ovisi od ekonomskih kretanja u zemljama EU, obzirom da skoro 75% izvoza roba plasira na tržište EU, dok se s druge strane oko 60% uvoza snabdijeva iz EU. Slabljenje ekonomske aktivnosti u zemljama EU dovelo je do slabljenja izvozne tražnje što se manifestiralo smanjenjem proizvodnje u prerađivačkoj industriji i slabljenjem robnog izvoza Bosni i Hercegovini.

V Tržište rada

U prosincu 2020. ukupan broj zaposlenih u Federaciji BiH iznosio je 519.899. U odnosu na prethodni mjesec broj zaposlenih se smanjio za 0,2% a broj zaposlenih žena za 0,1%. Broj zaposlenih u pravnim osobama u odnosu na prethodni mjesec se smanjio za 0,1% a broj zaposlenih žena je ostao na istoj razini. Broj zaposlenih u obrtu i srodnim djelatnostima u odnosu na prethodni mjesec se smanjio za 1,2% a broj zaposlenih žena za 0,9%. Broj nezaposlenih u prosincu 2020. u odnosu na prethodni mjesec se povećao za 0,1% a broj nezaposlenih žena je ostao na istoj razini. Stopa registrirane nezaposlenosti u prosincu 2020. iznosila je 38,3% a za žene 46,3%.

U siječnju 2021. ukupan broj zaposlenih u Federaciji BiH je 516.137. U odnosu na prethodni mjesec broj zaposlenih se smanjio za 0,7%. Broj zaposlenih u pravnim osobama u odnosu na prethodni mjesec se smanjio za 0,6%. Broj zaposlenih u obrtu i srodnim djelatnostima u odnosu na prethodni mjesec se smanjio za 1,6% a broj zaposlenih žena za 1,5%. Broj nezaposlenih u siječnju 2021. u odnosu na prethodni mjesec se povećao za 0,5% a broj nezaposlenih žena za 0,4%. Stopa registrirane nezaposlenosti u siječnju 2021. iznosila je 38,6% a za žene 46,5%.

Prosječna mjesečna isplaćena neto-plaća po zaposlenom za siječanj 2021. godine u Federaciji BiH iznosi 974 KM i nominalno je niža za 1,9% a realno za 2,2%, u odnosu na prethodni mjesec. U odnosu na isti mjesec prethodne godine prosječna mjesečna isplaćena neto-plaća po zaposlenom za siječanj 2021. godine nominalno je viša za 1,7% a realno za 3,3%. Analize podataka prema djelatnostima KDBiH 2010 pokazuju da je najveće smanjenje zaposlenosti i plaća u siječnju 2021. godine u odnosu na prosinac 2020. godine zabilježeno u djelatnosti F – Građevinarstvo i djelatnosti P – Obrazovanje. U obje djelatnosti zaposlenost je pala za 2,0% a neto-plaća za 2,3%. U isto vrijeme najveće povećanje zaposlenosti zabilježeno je u djelatnosti J - Informacije i komunikacije za 0,6% i djelatnosti D - Proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija za 0,3%, a neto-plaća u djelatnosti L - Poslovanje nekretninama za 2,0% i djelatnosti M - Stručne, naučne i tehničke djelatnosti za 1,4%. Rast investicija i trgovine u Bosni i Hercegovini bi se trebao pozitivno odraziti na broj zaposlenih lica naročito u sektorima koji su i prethodnih godina zapošljavali najviše osoba u Bosni i Hercegovini. Uz bolje poslovne prilike u oblasti industrije, trgovine, ali i pojedinih uslužnih djelatnosti stvorili bi se realni uvjeti za rast broja zaposlenih lica u promatranim djelatnostima. Kao i prethodnih godina, očekuje se da bi doprinos rastu broja zaposlenih mogao biti skromniji u javnom sektoru u odnosu na ostala područja djelatnosti. Uz bolju poslovnu klimu, kako u Bosni i Hercegovini tako i u okruženju i zemljama EU, očekuje se povećanje broja zaposlenih osoba u razdoblju 2022-2024. godine od 1,6% g/g, uz istovremeno smanjenje broja nezaposlenih osoba, ali i nastavak povećanja neto plaća od 2%-3% g/g.

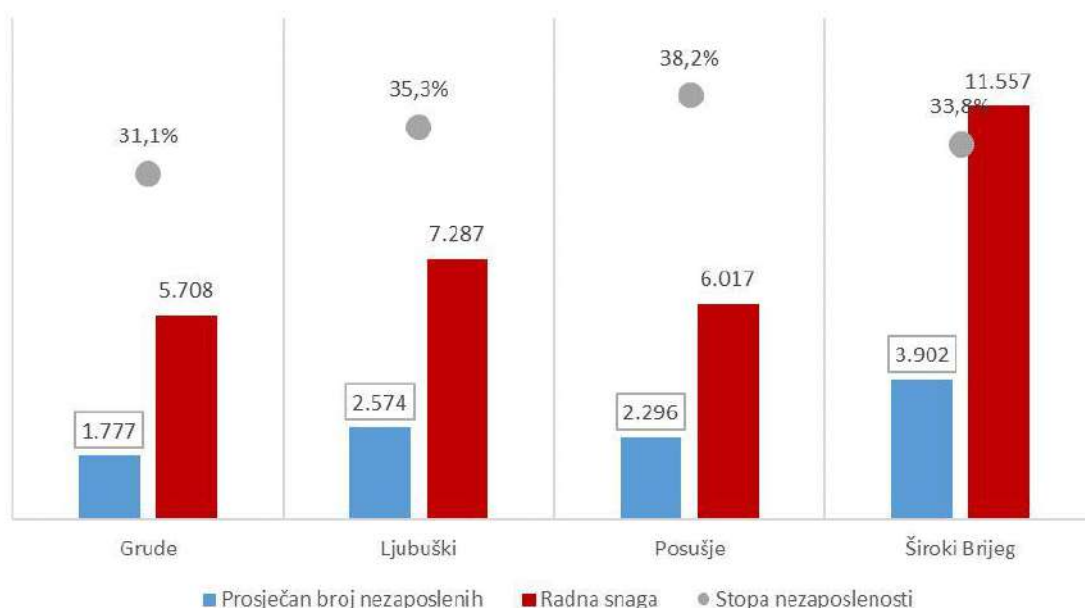
Prosječan broj nezaposlenih prema registriranim podacima po županijama FBiH

Nezaposleni - prosjek	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Unsko - sanski	46.103	46.435	45.196	42.485	39.495	35.838
Posavski	5.600	5.542	5.247	4.905	4.566	4.093
Tuzlanski	99.005	97.412	93.255	87.103	80.989	75.461
Zeničko - dobojski	70.714	69.779	67.593	63.828	59.380	55.674
Bosansko - podrinski	3.603	3.512	3.342	3.603	3.178	3.095
Srednjobosanski	41.313	39.625	37.400	41.313	35.495	33.303
Hercegovačko - neretvanski	34.023	33.318	32.282	34.023	30.652	29.221
Zapadnohercegovački	10.582	11.075	11.385	11.226	10.702	10.549
Kanton Sarajevo	71.700	71.747	69.856	67.118	63.649	59.570
Kanton 10	9.412	9.276	8.867	8.282	7.503	6.766
Federacija BiH	391.427	390.204	377.854	357.971	335.610	313.570

Izvor: (Federalni zavod za statistiku, 2020)

Obrada: Federalni zavod za programiranje razvoja

. Nezaposleni, radna snaga i stopa nezaposlenosti po općinama ZHŽ 2019

Izvor: (Federalni zavod za statistiku, 2020)

Obrada: Federalni zavod za programiranje razvoja

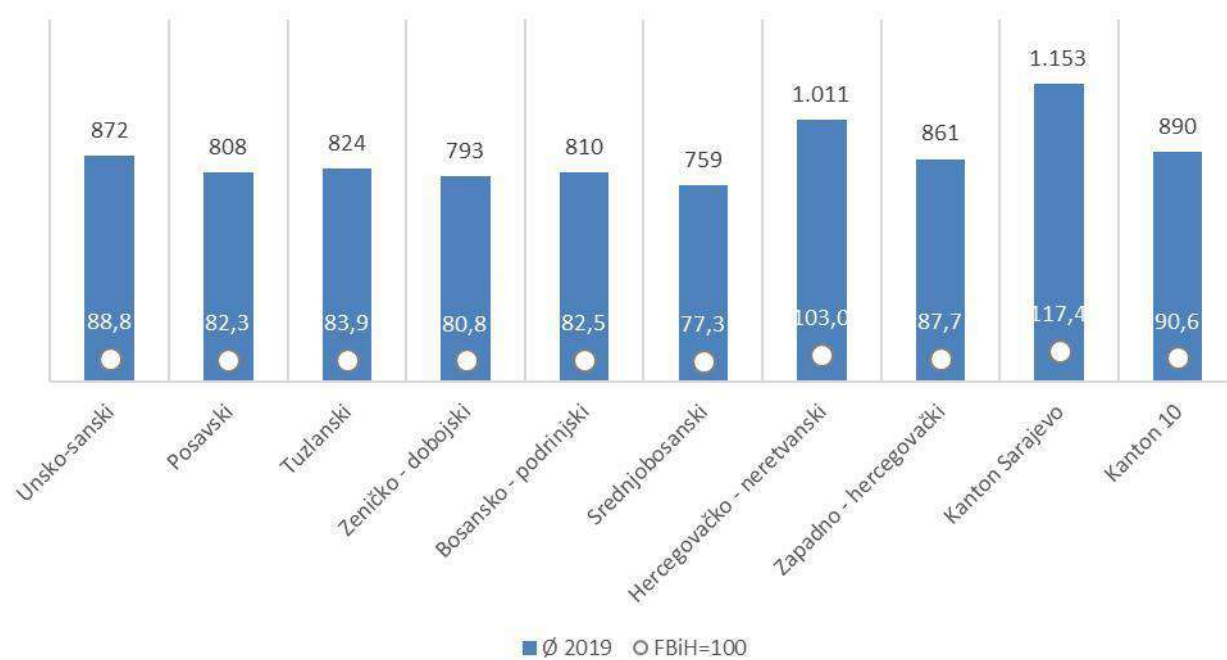
Registrirana nezaposlenost u ZHŽ u 2019. godini iznosi 10.549 osobe koja traže zaposlenje, što je manje za 153 osobe ili 1,4% u odnosu na prethodnu godinu. Broj nezaposlenih u ukupnom broju nezaposlenih u FBiH učestvuje sa 3,4%.

Najveći prosječan broj nezaposlenih osoba registriran je u Širokom Brijegu (1,2% od ukupnog broja nezaposlenih u FBiH) i Ljubuškom (0,8%), dok je najmanji broj registriranih u općini Grude (0,6%) i Posušje (0,7% od ukupnog broja nezaposlenih u FBiH).

Smanjenje broja nezaposlenih registrirano je u skoro svim općinama, najviše Ljubuškom za 4,3% i općini Grude za 2,1% dok je jedino povećanje zabilježeno u Širokom Brijegu za 0,1%.

Stopa nezaposlenosti u ZHŽ u 2019. godini prema registriranim podacima, u odnosu na radnu snagu iznosi 34,5% što je u odnosu na prethodnu godinu manje za 1,1 procentni poen (stopa nezaposlenosti u FBiH iznosi 37,1%).

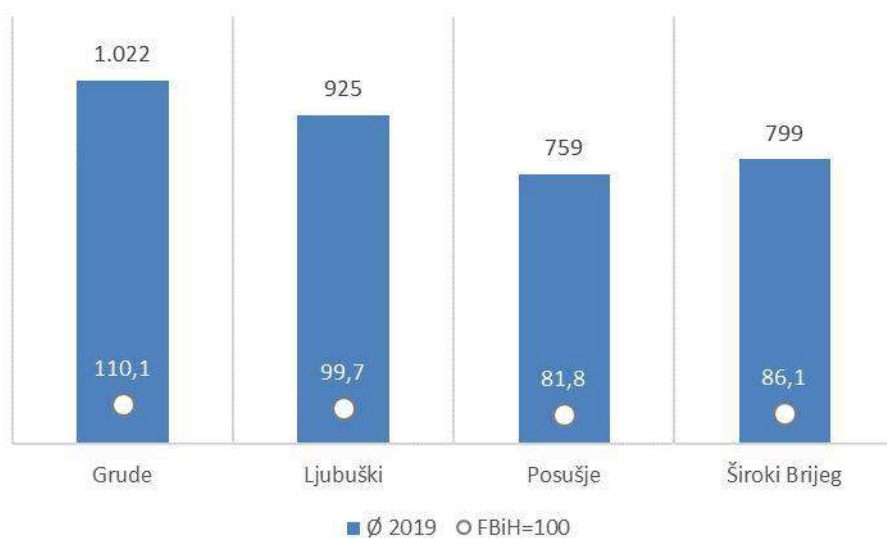
Pregled plaća u KM po županijama FBiH 2019

Izvor: (Federalni zavod za statistiku, 2020)

Obrada: Federalni zavod za programiranje razvoja

Pregled plaća po općinama ZHŽ 2019

(Federalni zavod za statistiku, 2020)

Obrada: Federalni zavod za programiranje razvoja

U ZHŽ prosječna neto plaća iznosi 861 KM što je odnosu na 2018. godinu više za 8,2% i što je 92,8% u odnosu na prosjek FBiH.

Povećanje prosječne mjesečne plaće zabilježeno je u svim općinama ZHŽ, a najviše u Ljubuškom za 9,6% a najmanje povećanje mjesečne plaće zabilježeno je u Širokom Brijegu za 6,6%.

VI Inflacija u BiH

U 2020. godini na temelju prikupljenih podataka inflacija je iznosila 0,27%. Razlog tome je opće usporavanje ekonomskih aktivnosti i potražnje, što se direktno odražava na vrlo blagi očekivani porast cijena. Za 2021. godinu očekivanja su da će inflacija iznositi 1%, što pokazuje da se ne očekuju znatniji inflacijski pritisci. Postojeći aranžman monetarne politike najvećim dijelom omogućio je održavanje niske inflacije, što je jedan od preduvjeta za održiv ekonomski rast. Kretanje inflacije u Bosni i Hercegovini značajno određuje razinu cijena energenata, odnosno nafte, hrane, akciza na pojedine proizvode (alkoholna pića i duhan), cijena komunalija i sl. Uzimajući u obzir događanja u svijetu, ali i domaće faktore u Bosni i Hercegovini u 2021 godini se može očekivati sporiji rast cijena od 0,2% u odnosu na prošlu godinu. Međutim, projekcije inflacije će zavistiti od navedenih rizika i poduzetih mjera od strane svih razina vlasti koje bi mogle utjecati na razinu cijena u Bosni i Hercegovini. Na temelju toga projekcije inflacije u Bosni i Hercegovini u razdoblju 2022.2024. godine su zasnovane na promjenama cijena sirove nafte na svjetskom tržištu, cijenama hrane, akcizama na određene proizvode, cijenama komunalija i sl.

VII Srednjoročna fiskalna strategija

Projekcije javnih prihoda za razdoblje 2022.- 2024. godina usko su vezane za privredne aktivnosti, te utjecaj ključnih makroekonomskih pretpostavki od kojih ovisi razvoj. U Federaciji BiH javni prihodi na temelju poreza, taksi, naknada, doprinosa i drugih prihoda ostvaruju se, prikupljaju i raspoređuju prema važećim propisima na teritoriji Federacije BiH, a služe za financiranje funkcija Federacije, kantona, jedinica lokalne samouprave i Upravitelja cesta i ostalih korisnika javnih prihoda. Bosna i Hercegovina je fiskalno decentralizirana zemlja u kojoj svaka razina vlasti samostalno donosi fiskalnu politiku i upravlja javnim financijama.

Prikupljeni prihodi od neizravnih poreza pokazuju dugoročni trend rasta. Izuzeci su bili „krizna“ 2009. godina kada je ostvaren snažan pad prihoda od 9,9 %, te stagnacija i blaži pad prihoda u 2012. i 2013. godini, respektivno. U svim ostalim godinama zabilježen je rast prikupljenih prihoda, a od 2014. godine pokazuje neprekidni trend rasta, a 2019. godini je iznosio 19,6%. Procjenjuje se da je u 2020. godini opao na 18,2%.

Tabela 2. Udio prihoda od neizravnih poreza sa JR UNO u BDP-u i ukupnoj potrošnji

(u %)	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020 pr.
BDP	19,5	19,7	18,7	17,0	18,4	18,5	18,0	17,3	17,8	17,6	17,8	17,6	18,2	18,2	17,2
Potrošnja	18,4	19,2	17,9	16,5	17,6	17,7	17,4	16,9	17,3	17,8	18,4	18,6	19,5	19,6	18,2

Izvor: Kalkulacija na osnovu podataka UNO i BHAS⁷ i projekcije DEP-a (BDP za 2020)⁸

S obzirom na neizvjesnost u vezi sa trajanjem epidemije korona virusa, a imajući u vidu stečena iskustva u vezi sa širenjem virusa u toku zime i ranom proljeću, u projekcijama OMA-e iz listopada 2020.g. je navedeno da nije realno očekivati oporavak naplate prihoda prije drugog kvartala 2021. godine. Projektirana stopa rasta prihoda od indirektnih poreza za 2021.g. iznosi 2,1% a zasnovana je na projektiranim relevantnim makroekonomskim pokazateljima, povijesnoj sezonskoj shemi naplate i projekcijama pojedinih kategorija prihoda za 2021. godinu.

Kako bi se osigurala usporedivost projektiranih i naplaćenih prihoda od neizravnih poreza, projekcije prihoda od neizravnih poreza prikazane su na gotovinskoj osnovi u skladu sa izvještajima UNO o naplati po vrstama prihoda. U prvim mjesecima 2021. godine nastavljeni su negativni trendovi iz prethodne godine, a stope rasta prihoda kretale su se od -11,1% siječnju do stagnacije prihoda u ožujku, ukazujući na oporavak naplate. Prema projekcijama DEP-a, oporavak ekonomije se očekuje tek u drugoj polovici godine, i to pod uvjetima ostvarenja pretpostavki iz osnovnog scenarija u pogledu materijalizacije ekonomskih kretanja u okruženju i implementacije mjera u zemlji. Imajući u vidu sve navedene specifičnosti i ogromne nepoznanice u pogledu razvijanja epidemiološke situacije u zemlji i okruženju, te trenutačno nepovoljnu epidemiološku situaciju u zemlji, a vodeći se principom opreznosti, projektirana stopa rasta prihoda od neizravnih poreza za 2021. godinu iznosi 2,1%.

Analiza trendova naplate u tekućoj godini ukazuje na oporavak prihoda od PDV-a. Iako pozitivni trendovi u ožujku nisu bili dostatni da bi se ostvario pozitivan rast neto PDV-a na razini kvartala, nakon konačnog usklađivanja neusklađenih prihoda može se očekivati da će naplata neto PDV-a u prvom kvartalu 2021. dostići naplatu iz istog kvartala 2020. godine. Projekcija prihoda od PDV-a zasnovana je na DEP-ovim projekcijama makroekonomskih indikatora (potrošnje, uvoza, izvoza) prema kojim se očekuje oporavak ekonomije u drugom dijelu godine. Projektirani iznos prihoda od PDV-a je 3.842,5 mil KM, što je za 2,5% više od ostvarenja u 2020. godini.

Projektirani iznos ukupnih prihoda od trošarina u 2021. godini iznosi 1.313,3 mil KM, što je za 0,7% više od ostvarenja u 2020.

Projektirani iznos prihoda od putarine iznosi 595,6 mil KM, što je za 2,0% više od ostvarenja u 2020, a zasnovan je na tekućim trendovima naplate, prognozama makroekonomskih indikatora (DEP, ožujak 2021), te trendovima u kretanju potrošnje derivata

Prema podacima Agencije za statistiku BiH u prva dva mjeseca je uvoz roba u BiH pao za 6,3%. U vrijeme izrade projekcija dostupni su podaci UNO, prema kojim je u ožujku ostvaren rast uvoza od visokih 19,1% što je dovelo rast uvoza na razini prvog kvartala u pozitivnu zonu od +2,5%. Na razini godine DEP prognozira rast ukupnog uvoza po stopi od 4,8%. Imajući u vidu trendove naplate i projekcije DEP-a, za 2021. godinu se projektira naplata carina u iznosu od 269,9 mil KM, što je za 2,9% više od naplate u prethodnoj godini

Projekcije prihoda od neizravnih poreza (2021-2024), travanj 2021. godine

Vrsta prihoda (neto)	u mil KM					Projektirana stopa rasta			
	Izvršenje	Projekcija							
	2020	2021	2022	2023	2024	2021	2022	2023	2024
PDV	3.748,5	3.842,5	3.977,5	4.120,8	4.309,9	2,5%	3,5%	3,6%	4,6%
Trošarine	1.303,5	1.313,3	1.347,0	1.383,5	1.430,3	0,7%	2,6%	2,7%	3,4%
Carine	262,2	269,9	285,7	305,4	328,8	2,9%	5,9%	6,9%	7,7%
Putarina	583,7	595,6	614,1	634,4	657,2	2,0%	3,1%	3,3%	3,6%
Ostalo	32,3	32,3	32,5	32,7	32,9	0,0%	0,6%	0,6%	0,6%
UKUPNO	5.930,3	6.053,6	6.256,8	6.476,8	6.759,0	2,1%	3,4%	3,5%	4,4%
Namjenska putarina *)	-364,7	-372,3	-383,8	-396,5	-410,8	2,1%	3,1%	3,3%	3,6%
Sredstva za raspodjelu	5.565,6	5.681,3	5.873,0	6.080,3	6.348,3	2,1%	3,4%	3,5%	4,4%

Napomena:

*) Namjenska putarina je do 1.2.2018. iznosila 0,10 KM/litar derivata nafte, namijenjen u cijelosti za izgradnju autocesta, a od 1.2.2018. 0,25 KM/litar derivata nafte, za izgradnju autocesta (0,20 KM/litri) i izgradnju i rekonstrukciju ostalih cesta (0,05 KM/litri).

Projektirane stope rasta prihoda od neizravnih poreza za 2022., 2023., i 2024. godinu iznosi 3,4%, 3,5% i 4,4%, respektivno. Projekcija prihoda u navedenom razdoblju zasnovana je na projektiranim relevantnim makroekonomskim pokazateljima, povijesnoj sezonskoj shemi naplate i projekcijama pojedinih kategorija prihoda za 2020. godinu. Za razliku od projektiranog pada neizravnih poreza u BDP-a u razdoblju 2022-2024, projektirani udio prihoda od neizravnih poreza (OMA) u potrošnji (DEP) u navedenom razdoblju se kreće na konstantnoj razini od oko 18%. Najveći generator apsolutnog rasta prihoda od neizravnih poreza u navedenom razdoblju je PDV, s obzirom na njegov značajnu udio u prihodima, te

planiranim stabilnim stopama rasta. U sve tri navedene godine prihodi od PDV-a generiraju oko dvije trećine apsolutnog godišnjeg projektiranog rasta prihoda.

Zbog neizvjesnosti u vezi sa okončanjem pandemije COVID-19 virusa u razdoblju 2022-2024 očekuje se skromniji oporavak naplate trošarina na duhanske prerađevine. Budući da cijeli krug projekcija podrazumijeva nepromijenjenu politiku oporezivanja cigareta u narednim godinama duhanska poduzeća će pokušati da oporavak ekonomije i potrošnje građana iskoriste za konsolidaciju svoje dobiti. Iz tog razloga očekuje se blagi rast maloprodajnih cijena cigareta. Rast maloprodajnih cijena cigareta će ipak dovesti do rasta poreznog opterećenja duhana za pušenje, što će se negativno odraziti na legalnu potrošnju duhana. Vrijednost tržišta duhanskih prerađevina će i u narednom srednjoročnom razdoblju uglavnom odražavati domaću potrošnju cigareta, imajući u vidu da će relaksiranje kretanja izvan BiH dovesti do daljnjeg odljeva radno sposobnog stanovništva i cijelih obitelji, čija će potrošnja cigareta u najvećem dijelu biti izgubljena. Ne očekuje se oporavak potrošnje nerezidenata (dijaspore, turista, u tranzitu) ukoliko se zadrže postojeća ograničenja unosa duhanskih prerađevina u Hrvatsku i ostale članice EU, jer će njihova potrošnja cigareta biti određena samo potrošnjom u vrijeme dok borave u BiH. U takvim okolnostima očekuje se da će vrijednost tržišta duhanskih prerađevina rasti po nižim stopama u odnosu na makroekonomske projekcije potrošnje. Pod navedenim pretpostavkama u 2022., 2023. i 2024. godini očekuje se skromniji rast prihoda od trošarina na duhanske prerađevine od 2,3%, 2,4% i 3,4%, respektivno. Prema projekcijama u 2024. vrijednost tržišta će iznositi tek 91% vrijednosti tržišta iz rekordne 2019., količine cigareta 82%, a prihodi od trošarina 88% prihoda iz 2019. Očigledno je da bez brzog oporavka ekonomije, zaposlenosti i dohotka, uz intenziviranje napora u borbi protiv crnog tržišta, neće biti moguće dostići rekordnu naplatu prihoda od trošarina iz 2019. godine.

Projekcije prihoda od neizravnih poreza u % BDP-a (2021-2024), travanj 2020

Vrsta prihoda (neto)	u % BDP-a				
	Izvršenje	Projekcija			
	2020	2021	2022	2023	2024
PDV	10,8%	10,8%	10,7%	10,6%	10,5%
Trošarine	3,8%	3,7%	3,6%	3,6%	3,5%
Carine	0,8%	0,8%	0,8%	0,8%	0,8%
Putarina	1,7%	1,7%	1,6%	1,6%	1,6%
Ostalo	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%
UKUPNO	17,2%	17,0%	16,8%	16,6%	16,5%
Namjenska putarina	-1,1%	-1,0%	-1,0%	-1,0%	-1,0%
SREDSTVA ZA RASPODJELU	16,1%	16,0%	15,8%	15,6%	15,5%

Izvor podataka za BDP: Projekcije DEP-a (Makroekonomske projekcije 2021-2024, ožujak 2021), BDP po rashodnom pristupu

Projekcije za srednjoročno razdoblje 2022.-2024. godina prate pretpostavke o postepenom oporavku ekonomije i pozitivnim kretanjima ključnih makroekonomskih parametara, ali je njihova razina, zbog oslabljene baze u 2020. godini, znatno skromnija u odnosu na visok povijesni trend bilježen kontinuirano u zadnjih nekoliko godina.

VIII Prihodi proračuna Grada Ljubuškog

U DOP-u za razdoblje 2022.-2024. Grad Ljubuški je napravio projekcije u pogledu prihoda i primitaka. Zakon o uplatama na jedinstveni račun i raspodjeli prihoda („Službeni glasnik BiH“ broj: 55/04, 34/07, 49/09 i 91/17) se osigurava prikupljanje indirektnih poreza, ostalih prihoda i taksi, kao i suradnja između Uprave za indirektno-neizravno oporezivanje BiH (UINO), države, entiteta, i Distrikta u pogledu doznačavanja i raspodjele prikupljenih prihoda. Pravilnikom o prikupljanju, usporedbi, raspodjeli prihoda i izvještavanju („Službeni glasnik BiH“, broj: 5/05) je propisano da se svi prihodi na temelju indirektnih poreza, koje naplati Uprava za indirektno-neizravno oporezivanje BiH, uplaćuju se na Jedinstven račun. UINO omogućava da stanje na jedinstvenom računu sadrži minimum potreban da joj omogući da izmiri sve svoje obaveze koje se odnose na indirektno poreze koje naplaćuje (račun rezervi), te da se raspodjela preostalog prikupljenog prihoda prema državnom proračunu i proračunu Federacije, Republike Srpske i Distrikta vrše redovno u skladu sa sljedećim;

- Da se iznos koji se prenosi državnom proračunu zasniva na iznosu u državnom proračunu za tekuću godinu.
- Da se dio preostalog iznosa koji se prenosi Federaciji, Republici Srpskoj, i Distriktu utvrđuje na temelju njihovog udjela u krajnjoj potrošnji prikazanoj u prijavama poreza na dodanu vrijednost.
- Isti se utvrđuje kao odnos suma krajnje potrošnje prikazane u prijavama poreza na dodanu vrijednost za robu i usluge na teritoriji danog korisnika prihoda i suma krajnje potrošnje prikazana u prijavama poreza na dodanu vrijednost na teritoriji Bosne i Hercegovine, koje su unesene u evidenciju Uprave za isto razdoblje.
- Da se iznos koji je potreban za financiranje obaveza unutarnjeg duga oduzme od udjela Federacije i Republike Srpske, te da se izravno uplaćuje u državni proračun.

Zakonom o pripadnosti javnih prihoda Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine FBiH", broj: 22/06, 43/08, 22/09, 35/14 i 94/15) propisan je način raspodjele javnih prihoda Federacije Bosne i Hercegovine prema nižim razinama. Pojedinačno sudjelovanje jedinica lokalne samouprave u raspodjeli prihoda koji pripadaju Federaciji BiH vrši se na temelju formule koja se zasniva na sljedećim omjerima:

- 68% na temelju broja stanovnika u jedinici lokalne samouprave;
- 5% na temelju površine jedinice lokalne samouprave
- 20% na temelju broja učenika u osnovnom obrazovanju
- 7% na temelju razvijenosti općina, definiranog kroz indeks razvijenosti.

Indeks razvijenosti općina predstavlja odnos prihoda od poreza na promet i poreza na dohodak sa prosječnim federalnim prihodom od tih poreza po stanovniku. Koeficijenti u formuli se primjenjuju na broj stanovnika;

- a) Općine sa manje od 20% od prosjeka Federacije imaju koeficijent od 1,8.
- b) Općine sa manje od 40% od prosjeka Federacije imaju koeficijent od 1,5.
- c) Općine sa manje od 60% od prosjeka Federacije imaju koeficijent od 1,4.
- d) Općine sa manje od 80% od prosjeka Federacije imaju koeficijent od 1,2.

Prihodi na temelju poreza na dohodak u skladu sa postojećim zakonskim rješenjima dijeli se na županije i općine županija.

Prihodi i primici u proračunu Grada Ljubuškog

Grad Ljubuški je za razdoblje 2021-2024. godina predvidio prihode i primitke.

Sumirani pregled prihoda i primitaka

Ekonom. kod	Opis	Izvršenje	Plan	PROJEKCIJA		
				2020	2021	2022
591111	Pren. višak prihoda	500.000,000	237.500,00	243.437,50	249.523,44	255.761,53
700000	Prihodi	10.773.241,54	11.766.000,00	12.060.150,00	12.361.653,75	12.670.695,09
710000	Porezni Prihodi	5.709.903,82	5.568.500,00	5.707.712,50	5.850.405,31	5.902.610,00
720000	Neporezprihodi	2.135.337,89	2.587.500,00	2.652.187,50	2.718.492,19	2.786.454,49
730000	Tekući transferi	2.927.999,83	3.610.000,00	3.700.250,00	3.792.756,25	3.887.575,16
810000	Primici	2.438.191,86	1.800.000,00	800.000,00	800.000,00	800.000,00
Ukupno		13.211.433,40	13.803.500,00	13.103.584,50	13.411.177,19	13.726.456,62

U sljedećoj tabeli je prikazano izvršenje proračuna za 2020. godinu u dijelu poreznih prihoda po vrstama sa planom proračuna za 2021. godinu te projekcijama za 2022.-2024. godinu.

Sumarni pregled poreznih prihoda

Ekonom. kod	Opis	Izvršenje	Plan	PROJEKCIJA		
				2020	2021	2022
710000	Porezni prihodi	5.709.903,82	5.568.500,00	5.707.712,50	5.850.405,31	5.902.610,00
711000	Porez na dobit pojedinaca i poduzeća	1.957,18	500,00	512,50	525,31	530,00
713000	Porez na plaću	1.021,20	500,00	512,50	525,31	530,00
714100	Porez na imovinu	495.168,58	465.000,00	476.625,00	488.540,63	492.900,00
715000	Domaći porezi i dobra	1.500,12	500,00	512,50	525,31	530,00
716000	Porez na dohodak	2.089.323,22	2.032.000,00	2.082.800,00	2.134.870,00	2.153.920,00
717000	Porezi od neizravnih poreza	3.088.381,17	3.050.000,00	3.126.250,00	3.204.406,25	3.233.000,00
719000	Ostali porezi	32.552,35	20.000,00	20.500,00	21.012,50	21.200,00

U Dokumentu okvirnog proračuna za razdoblje 2022.-2024.godina Grad Ljubuški je napravio projekciju u pogledu neporeznih prihoda, a koje su prikazane analitički u tabeli:

Sumarni pregled neporeznih prihoda

Ekono m.kod	Opis	Izvršenje	Plan	PROJEKCIJA		
				2020	2021	2022
720000	Neporezni prihodi	22.135.337,89	2.587.500,00	2.652.187,50	2.718.492,19	2.742.750,00
721100	Prihodi od nefinancijskih javnih poduzeća	182.567,19	479.000,00	490.975,00	503.249,38	507.740,00
722100	Administrativne takse	148.781,34	130.000,00	133.250,00	136.581,25	137.000,00
722300	Komunalne takse	549.598,01	650.000,0	666.250,00	682.906,25	689.000,00
722400	Ostale proračunske naknade	755.198,98	828.000,00	848.700,00	869.917,50	877.680,00
722500	Naknade i takse po Federalnom zakonu	428.204,71	439.000,00	449.975,00	461.224,38	465.340,00
722600	Prihodi od pružanja javnih usluga	24.047,63	23.500,00	24.087,50	24.689,69	24.910,00
722700	Neplanirane uplate-prihodi	32.948,55	30.000,00	30.750,00	31.518,75	31.800,00
723000	Novčane kazne	13.980,28	8.000,00	8.200,00	8.405,00	8.480,00

Sumarni pregled tekućih transfera i kapitalnih primitaka

Ekono m.kod	Opis	Izvršenje	Plan	PROJEKCIJA		
				2020	2021	2022
730000	Neporezni prihodi	2.927.999,83	3.610.000,00	3.700.250,00	3.792.756,25	3.826.600,00
780000	Kapitalni primici	0	0	0	0	0
810000	Kapitalni primici	2.438.191,86	1.800.000,00	800.000,00	800.000,00	800.000,00
811000	Primici od prodaje stalnih sredstava	2.438.191,86	1.300.000,00	800.000,00	800.000,00	800.000,00
814300	Primici od domaćeg zaduživanja	0,00	500.000,00	0,00	0,00	0,00

IX Rashodi proračuna Grada Ljubuškog

Poglavlje je orijentirano na analizu troškova plaća, izdataka za materijal i usluge, tekuće transfere i kapitalne izdatke.

Rashodi i izdaci Grada Ljubuškog za trogodišnje razdoblje planirani su za obavljanje osnovne djelatnosti u skladu sa zakonskim nadležnostima, kao i rashodi namijenjeni za ciljeve i projekte svih proračunskih korisnika.

Pregled rashoda

Ekonom. kod	Opis	Izvršenje	Plan	PROJEKCIJA		
				2020	2021	2022
600000	Rashodi	12.734.160,62	13.018.500,00	12.298.959,50	12.586.436,56	12.881.097,48
600001	Pričuva	0,00	100.000,00	102.500,00	105.062,50	107.689,06
610000	Tekući izdaci	12.734.160,62	12.918.500,00	12.196.459,50	12.481.374,06	12.773.408,42
611000	Plaće i naknade zaposl.	2.839.444,27	2.965.000,00	3.039.125,00	3.115.103,13	3.192.980,70
612000	Dopr.pos. i ostali doprino	257.618,17	264.000,00	270.600,00	277.365,00	284.299,13
613000	Izdaci za materijal i usluge	3.483.975,37	1.939.500,00	1.987.987,50	2.037.687,19	2.088.629,37
614000	Tekući transferi	4.826.006,17	6.465.000,00	5.581.622,00	5.701.165,61	5.823.694,76
615000	Kapitalni transferi	1.285.320,45	1.255.000,00	1.286.375,00	1.318.534,38	1.351.497,74
616000	Izdaci za kamate	41.796,19	30.000,00	30.750,00	31.518,75	32.306,72
800000	Kapitalni izdaci	737.173,94	785.000,00	804.625,00	824.740,63	845.359,14
821000	Izdaci za nabavu stalnih sredstava	160.672,03	235.000,00	240.875,00	246.896,88	253.069,30
823000	Otplata dugova	576.501,91	550.000,00	563.750,00	577.843,75	592.289,84
Ukupno		13.471.334,56	13.803.500,00	13.103.584,50	13.411.177,19	13.726.456,62

Broj; 02-02-1772-1/21

Ljubuški:25.lipnja 2021.godine

GRADONAČELNIK

Vedran Markotić v.r.